

4.5 Zdravotnictví

V roce 2004 v Olomouckém kraji pracovalo ve zdravotnických zařízeních 2 541 lékařů a 6 412 středních zdravotnických pracovníků. Počet lékařů se oproti roku 2000 zvýšil o 104 osob, ale u počtu středního zdravotnického personálu došlo ke snížení jejich počtu o 166 osob. V roce 2004 působilo 77,0 % lékařů v nestátních zařízeních, v roce 2000 byl jejich počet nižší, a to 61,5 % z celkového počtu lékařů. V Olomouckém kraji připadlo v roce 2004 na 1 lékaře 250 obyvatel. Podle krajů nejvíce obyvatel na 1 lékaře připadlo v kraji Středočeském (334), nejméně v Hl. m. Praze (147 obyvatel). V okresech Olomouckého kraje byl nejnižší počet lékařů v okrese Šumperk, kde připadlo 355 obyvatel na 1 lékaře.

V roce 2004 bylo v našem kraji v provozu 10 nemocnic s celkovým počtem 3 667 lůžek. Za 12 měsíců se zde vystřídalo 133 819 pacientů. Oproti prvnímu analyzovanému roku (roku 2000) došlo v roce 2004 ke zvýšení počtu hospitalizovaných pacientů (růst o 13 424 osob), ale současně ke snížení počtu lůžek (pokles o 168). Na 10 000 obyvatel Olomouckého kraje připadalo v průměru necelých 58 nemocničních lůžek, 28 lůžek v odborných léčebných ústavech a 8 lůžek v léčebnách pro dlouhodobě nemocné.

Průměrná ošetrovací doba se od roku 2000 postupně snižovala z 8,1 dne na 7,3 dne v roce 2004. Spolu se Zlínským krajem byla v Olomouckém kraji v mezikrajovém srovnání nejnižší průměrná ošetrovací doba, nejvyšší byla v Jihomoravském kraji (8,8 dnů).

Mimo nemocnic tvořilo síť zařízení ústavní péče také 13 odborných léčebných ústavů s 1 784 lůžky. Z tohoto počtu bylo 5 léčen pro dlouhodobě nemocné pro 526 pacientů.

V ambulantní péči převažoval nestátní sektor a v našem kraji bylo 1 217 samostatných lékařských ordinací. Z tohoto počtu bylo 359 ordinací specialistů, 353 ordinací stomatologů, 296 ordinací pro dospělé a 143 pro děti a dorost (bez detašovaných pracovišť).

Tab. 4.5.1 Vybrané ukazatele zdravotnictví

Zdroj: ÚZIS

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000
Lékaři celkem (přepočtené osoby)	2 437	2 477	2 535	2 541	2 541	104
z toho v nestátních zařízeních	1 500	1 501	1 532	1 942	1 958	458
Lékaři na 1 000 obyvatel	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	0,2
Střední zdravotničtí pracovníci (přepočtené osoby)	6 578	6 714	6 855	6 756	6 412	-166
Lůžka v nemocnicích	3 835	3 805	3 839	3 692	3 667	-168
Lůžka v odborných léčebných ústavech	1 629	1 626	1 636	1 656	1 784	155
z toho v léčebnách dlouhodobě nemocných	432	496	506	526	526	94
Lékárny a výdejny ¹⁾	121	122	124	127	132	11
Samostatné ordinace lékařů ¹⁾						
pro dospělé	292	294	295	296	296	4
pro děti a dorost	140	137	138	141	143	3
stomatologů	354	350	351	352	353	-1
gynekologů	66	62	64	63	66	-
specialistů	302	313	331	346	359	57
Ostatní samostatná zdravotnická zařízení ¹⁾	334	341	329	338	343	9
Hospitalizovaní	120 395	122 847	124 097	132 706	133 819	13 424
Průměrná ošetrovací doba ve dnech	8,1	7,9	7,8	7,6	7,3	-0,8

¹⁾ bez detašovaných pracovišť

K 31. 12. 2004 bylo na území Olomouckého kraje 132 lékáren a výdejen zdravotnických prostředků (bez detašovaných pracovišť) a jejich počet se oproti roku 2000 zvýšil o 11 lékáren a výdejen. Toto zvýšení mohlo být způsobeno i rostoucím počtem supermarketů a hypermarketů, ve kterých většinou došlo i k otevření lékáren.

Podle Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS), který vydal publikaci Primární péče v Olomouckém kraji 2004, připadlo v průměru na 1 lékaře 1 427 registrovaných pacientů, nejvyšší byl tento

poměr v okrese Jeseník (1 614), ve kterém ordinuje nejméně lékařů. Údaje o počtech ordinací podle ÚZIS vycházely z počtu odevzdaných výkazů.

Během roku 2004 bylo v ordinacích pro dospělé provedeno 3 218 615 vyšetření ve 315 ordinacích 347 lékaři. Z celkového počtu vyšetření 5 % tvořily preventivní prohlídky. Každý lékař uskutečnil v průměru 42 ošetření denně.

Činnost ordinací pro děti a dorost byla zajištěna 139 lékaři. Do tohoto počtu nebyla zahrnuta zařízení dorostových lékařů. V kraji bylo takové zařízení pouze jedno. Každý lékař v kraji v průměru registroval 952 pacientů (ČR 957). Podle okresů byla tato hodnota podprůměrná jen v okrese Olomouc, kde na 1 lékaře registrovali necelých 834 pacientů. V roce 2004 bylo provedeno 937 144 ošetření, z toho 77,4 % činila ošetření léčebná, 20 % preventivní prohlídky.

Ke konci roku 2004 ordinovalo v Olomouckém kraji 381 stomatologů ve 361 ordinacích včetně detašovaných pracovišť, kde vykážali za daný rok 1 243 348 ošetření. Na 1 stomatologa připadlo 1 686 registrovaných pacientů. Z celkového počtu ošetření představovaly preventivní prohlídky podíl 43,7 %. Každý praktický zubní lékař ošetřil denně v průměru 15 osob.

V 76 gynekologických ordinacích pracovalo 83 lékařů a na 1 lékaře připadlo v průměru 3 037 registrovaných pacientek. V roce 2004 celkový počet ošetření u ženského lékaře činil 652 305, z toho bylo 20,6 % preventivních prohlídek. Každý den ošetřil lékař v průměru 35 pacientek.

Podle Zdravotnické ročenky Olomouckého kraje, kterou vydal ÚZIS, se celkový počet zdravotnických zařízení od roku 2000 zvýšil o 93. K nejvyššímu zvýšení došlo u samostatných ambulantních zařízení, jejichž počet vzrostl o 62 zařízení. Výrazně se zvýšily počty lékáren, což souviselo se zavedením lékáren v hypermarketech. S vyšším počtem zdravotnických zařízení souvisí i zvyšující se přepočtené počty lékařů a středního zdravotnického personálu. Opakem bylo snižování počtu lůžek v nemocnicích a nárůst počtu lůžek v léčebnách pro dlouhodobě nemocné (LDN).

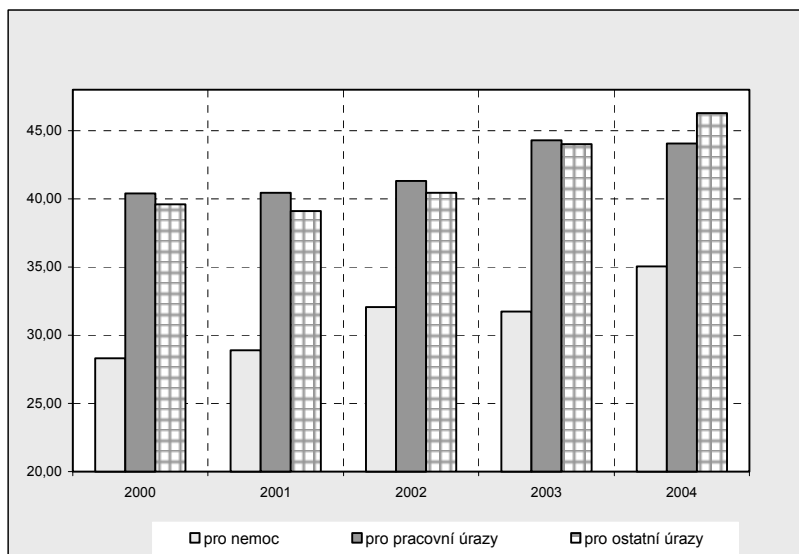
Tab. 4.5.2 Kalendářní dny pracovní neschopnosti podle příčiny a podle okresů

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %		Struktura v %	
						2004/ 2000	průměrná roční	2000	2004
Kalendářní dny pracovní neschopnosti	6 032 165	6 130 485	6 244 524	6 284 402	5 219 286	-13,5	-3,6	100,0	100,0
v tom podle příčiny:									
pro nemoc	5 440 466	5 552 655	5 626 196	5 650 098	4 644 959	-14,6	-3,9	90,2	89,0
pro pracovní úrazy	203 472	201 971	199 180	194 732	182 790	-10,2	-2,6	3,4	3,5
pro ostatní úrazy	388 227	375 859	419 148	439 572	391 537	0,9	0,2	6,4	7,5
v tom podle okresů:									
Jeseník	313 709	316 680	347 234	322 443	261 482	-16,6	-4,5	5,2	5,0
Olomouc	2 243 746	2 268 981	2 160 485	2 198 649	1 870 869	-16,6	-4,4	37,2	35,8
Prostějov	1 024 090	1 033 575	1 132 043	1 146 415	969 417	-5,3	-1,4	17,0	18,6
Přerov	1 092 592	1 103 234	1 145 089	1 135 075	950 833	-13,0	-3,4	18,1	18,2
Šumperk	1 358 028	1 408 015	1 459 673	1 481 820	1 166 685	-14,1	-3,7	22,5	22,4

Zpravodajskou jednotkou pro účely evidence a statistického vykazování pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz jsou všechny nefinanční podniky, finanční instituce, organizace rozpočtové, příspěvkové, družstevní, soukromé neziskové instituce sloužící domácnostem, pokud tyto jednotky provádějí agendu nemocenského pojištění.

Průměrný počet nemocensky pojištěných osob v Olomouckém kraji vykazoval v posledních letech klesající tendenci. V roce 2000 bylo v Olomouckém kraji 236 495 nemocensky pojištěných osob, v roce 2004 se tento počet snížil o 13 652 pojištěnců na 222 843 osob.

Počet nově hlášených případů pracovních neschopností se v úhrnu v roce 2004 proti roku 2000 snížil o 61 743 případů, tj. o 29,8 %. Ke snížení došlo u všech skupin nově hlášených případů pracovní neschopnosti – pro nemoc, pro pracovní úraz i pro ostatní úrazy.

Graf 15 Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti podle příčiny pracovní neschopnosti

U počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti došlo také k poklesu. Oproti roku 2000 došlo v roce 2004 ke snížení počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti (pokles o 13,5 %) z 6 032 165 dnů v roce 2000 na 5 219 286 dnů v roce 2004, což znamenalo snížení o 812 879 kalendářních dnů. K úbytku došlo u pracovních dnů pro nemoc a pracovní úraz, u ostatních úrazů došlo k nárůstu o 3 310 dnů.

Ve všech okresech Olomouckého kraje byl zaznamenán pokles v počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti.

Tab. 4.5.3 Průměrné procento pracovní neschopnosti podle příčiny a podle okresů

	2000	2001	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2000 v bodech
Průměrné procento pracovní neschopnosti	6,969	7,273	7,429	7,580	6,399	-0,570
v tom podle příčiny:						
pro nemoc	6,285	6,587	6,693	6,815	5,695	-0,590
pro pracovní úrazy	0,232	0,240	0,237	0,235	0,224	-0,008
pro ostatní úrazy	0,597	0,446	0,499	0,530	0,480	-0,117
v tom podle okresů:						
Jeseník	6,788	7,112	7,145	7,133	5,873	-0,915
Olomouc	6,493	6,891	6,702	6,882	5,878	-0,614
Prostějov	7,091	7,282	7,661	7,714	6,640	-0,451
Přerov	6,683	6,721	7,098	7,128	6,146	-0,537
Šumperk	8,187	8,634	9,094	9,464	7,669	-0,517

Snížilo se i průměrné procento pracovní neschopnosti ze 6,969 v roce 2000 na 6,399 v roce 2004, což byl pokles o 0,570 bodů.

Nejvyšší hodnoty 7,669 dosáhlo průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2004 v okrese Šumperk, který měl nejvyšší procenta pracovní neschopnosti ve sledovaných letech 2000 až 2004. V roce 2003 hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti v okrese Šumperk činila 9,464. Naopak nejnižší průměrnou hodnotu pracovní neschopnosti v roce 2004 vykazovaly okresy Jeseník (5,873) a Olomouc (5,878). Tyto hodnoty patřily také k nejnižším ve všech sledovaných letech v okresech Olomouckého kraje.

Negativním jevem bylo zvýšení průměrné délky pracovní neschopnosti z 29 dnů v roce 2000 na 36 dnů v roce 2004. Zatímco v roce 2000 nejvyšší průměrná délka pracovní neschopnosti byla zaznamenána u pracovních úrazů (40,4 dny), tak v roce 2004 to bylo pro ostatní úrazy (46,3 dnů). V Olomouckém kraji v roce 2004 chybělo denně v zaměstnání 14 260 práce neschopných osob.